

ČETRTI JULIJ

Borbeni dan
jugoslovenskih narodov

4. julij, Dan vstaje jugoslovenskih narodov, že nekaj let proslavljam zelo množično ob spominu na borbeno preteklost našega delovnega človeka, kakor tudi z velikim zaupanjem in vero v prihodnost. Na ta dan je centralni komite KPJ s tovarjem Titom na čelu pred 18 leti pozval narode Jugoslavije v odločni boj za nacionalno in socialno osvoboditev delovnega človeka. Tega dogodka se še posebno spominjam letos, ko obhajamo najpomembnejši jubilej — 40. obljetnico Komunistične partije Jugoslavije. Ta obljetnica pomeni 25 let revolucionarnega dela in nenehnih borb delavskega razreda in delovnega ljudstva z razrednim sovražnikom, kakor tudi s fizičnim okupatorjem, na drugi strani pa pomeni tudi 14 let velikih naporov pri obnovi in izgradnji naše socialistične zemlje, posveti ustvarjanju novih družbeno-ekonomskih odnosov med ljudmi, tako v proizvodnji, kakor tudi v družbenem življenu sploh. Proslavljamo ga z velikim prizadelenjem borcev in vseh delovnih ljudi za dvig proizvodnosti dela pod parolo »Po stezah partizanske Jelovice« na Lipniški planini in s partizanskim taborem na Blešču in drugod. Razen drugih krajev Gorenjske je tudi Jelovica zelo pomemben kraj, kjer so se bili srditi boji z okupatorjem. V teh bojih so sodelovali: Jelovška četa, Cankarjev bataljon, enote I. in II. grupe odredov ob prilici pohoda na Štajersko. Razen teh so na Jelovico pogosto pribajale Prešernova brigada in ostale enote IX. korpusa. Na pobočju Jelovice so delovali številni aktivisti iz vodstev političnih organizacij, obveščevalni centri, mreža kurirskih zvez, obstajale so tehnike, bolnice itd. O vsem tem pričajo ostanki partizanskih taborišč in bunkerjev, ki so še dandanašnji posejani po vsej Jelovici. Na področju Jelovice sta poleg številnih borcev padla tudi narodna heroja Jože Gregorčič in Lojze Kebe, komisar in komandant I. grupe odredov. Teh in mnogih drugih, ki so postali legendarni med našim ljudstvom, se bomo na ta dan še posebej spomnili s tem, da bodo čete, bataljoni, odredi in brigade ki bodo šle na Jelovico, nosile nji-

Okraini odbor Zveze borcev pošilja borbene pozdrave vsem preživelim borcev, vsem svojcem padlih žrtev za svobodo, vsem bivšim aktivistom in interniranec ter vsem delovnim ljudem ob 4. juliju — Dnevu borca.

Vseh gospodarskih dejavnosti, hova imena, in to iz vseh občin z borbo za dvig življenskega standarda našega delovnega človeka. Pri tem ustvarjalnem delu pa mislimo in delamo z vsemi silami tudi za to, da se obrani trajenje, ki je jamstvo za napredok in občeludske ustvarjalnosti, da se ustvari bratsko sožitje med narodi in delovnim ljudstvom vsega sveta.

Pri teh proslavah, ki so povezane s tradicijami narodnoosvobodilne borbe, lahko vidimo, kako so spomini na osvobodilni boj še vedno živi in popularni. To dokazuje množična udeležba na proslavah, kakor tudi razpoloženje, ki tam vlada, ko se srečujemo s tovarisi borcev, aktivisti in interniranci, ki so odigrali častno vlogo v narodnoosvobodilni borbi. Posebno važno je, da s temi proslavami veseljemo tudi naša mladina, ki jo moramo vzgajati na izkušnjah in tradicijah, v požrtvovanosti in predanosti znanih iz časa narodnoosvobodilnega boja. Imeti pa moramo polno zavzetja v našo mlado generacijo, v njeno ustvarjalnost in uspešno socialistično prihodnost.

V tej borbeni manifestaciji in akciji, ki množično zajema mladino, se zveza mlade generacije z borcev se bolj utrije; utrijeemo čet za vzajemno pomoč, smisel za organizacijo in združevanje sil. To je posebno važno zato, da

Fredseunik OO ZB
Ivan Bertoncelj-Johan

sмо pripravljeni za obrambo, če bi kdorkoli hotel ogrožati našo neodvisnost. Pripravljeni moramo biti na obrambo naše socialistične zemlje, da bi jo, če bi bilo potrebno, branili kot en mož, in to na tradicijah in izkušnjah, ki sta nam jih dala narodnoosvobodilna borba in naša revolucija. V tej boji je bil pod vodstvom Komunistične partije združen ves naš narod, ki se je vstrajno boril do končne zmage.

Zato bomo torej letos proslavili Dan borca, Dan vstaje jugoslovenskih narodov in počastili tudi veličastni jubilej 40. obljetnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije.

Letos proslavljamo Dan borca na Gorenjskem na poseben način,

IVAN BERTONCELJ

G L A S GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 51 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 3. JULIJA 1959

TUDI Z VOZILI NA JELOVICO

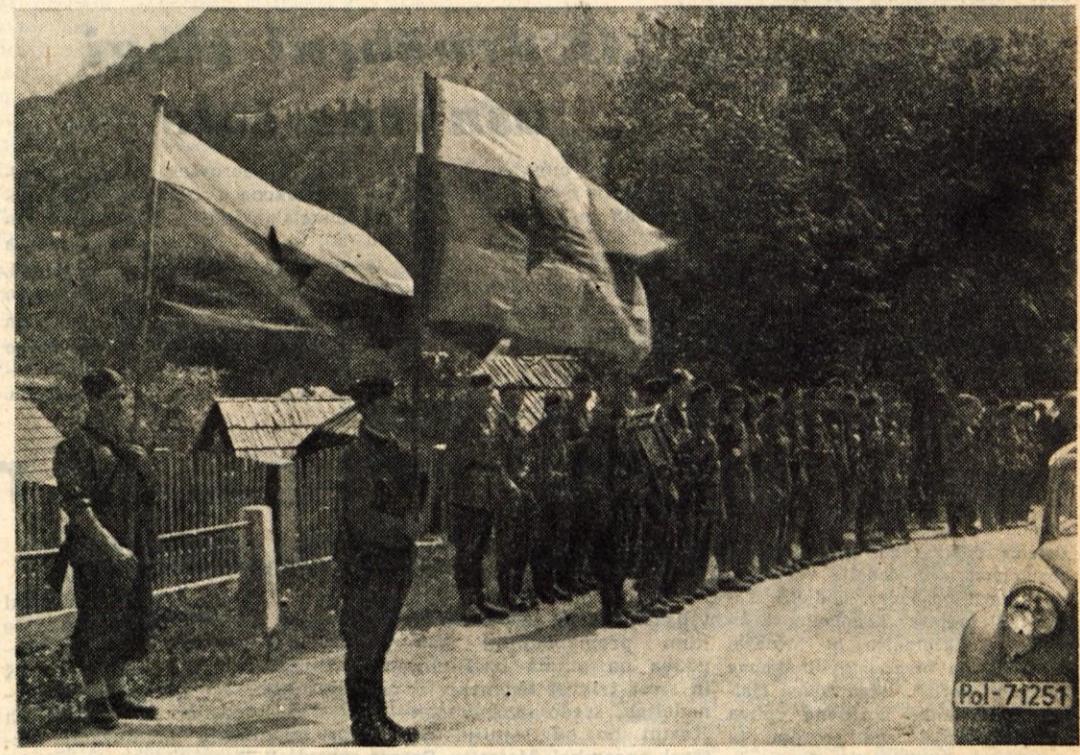
Stevilo udeležencev z Bleda se je podvojilo

Nekatera podjetja na Bledu, med njimi Gozdno gospodarstvo, Lesno-industrijsko podjetje Gorjana in Tovarna čipk so za svoje delavce in uslužence preskrbelo prevoz s kamioni na Lipniško planino. Podobno so za svoje člane pripravili tudi vaški odbori SZDL iz Zagorje pri Bledu, iz naselja Grad in iz Zasipa. Iz podjetij in vaških odborov se je doslej prijavilo že nad 380 kanclatov. Potem takem bo z Bleda v sestavu oddela in z vozili odšlo 4. julija proti Lipniški planini kakih 700 ljudi. Rezervni oficirji blejske občine bodo na dan pred odhodom na Jelovico imeli še ednodnevno taborjenje na Bohinjski Beli.

-jb

NA JELOVICO GRE TUDI LT

Na veliki proslavi, ki jo pripravlja OO ZB Kranj na Lipniški planini na Jelovici 4. julija, bodo sodelovala vsa društva Ljudske tehnike — od avto-moto društva do radioamaterev in modelarjev z vse Gorenjske. Ta društva bodo tod samostojno delovala.

IZ PRVIH SKUPIN IN ČET SO NASTAJALI BATALJONI, BRIGADE IN DIVIZIJE, KI SO MED BOJEM PRERASCALE V NEPREMAGLJIVO LJUDSKO ARMADO, KI JE BILA SPOSOBNA IZGNATI SOVRAŽNIKA; ČE BI BILO POTREBNO, BI ZNALA TUDI DANES BRANITI SVOJO DOMOVINO

S seje Okrajnega ljudskega odbora Kranj

Uvajanje novih oblik stimulacije

Na torkovi seji Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki je bila zadnja pred letošnjimi počitnicami, je bilo na dnevнем redu med drugim poročilo o stanju in problemih strokovnega šolstva in predlog programa za razvoj tega šolstva v okraju, poročilo Sveta za delo o izvajanju priporočil OLO glede tarifne politike v gospodarskih organizacijah, poročilo o izvajanju priporočila OLO glede razmejitve pašnega in gozdnega gospodarstva itd.

Na področju okraja je 415 gospodarskih organizacij, ki bodo letos uveljavile nove tarifne pravilnike. Od tega 231 gospodarskih organizacij ugotavlja dohodek, 184 pa jih plačuje družbene obveznosti v pavšnem znesku. Do konca maja so delavski sveti sprejeli in predložili občinskim ljudskim odborom in sindikalnim organom zaradi izjave soglasja skupno 348 tarifnih pravilnikov ali 84 odstotkov od vseh. S 1. januarjem ne bo moglo uveljaviti svojih tarifnih pravilnikov 12 gospodarskih organizacij, ki ugotavljajo dohodek, kadar so zamudile rok za predložitev

organom, ki dajejo soglasje. — Splošno gradbeno projektje »Projekt« Kranj pa je dobilo od Sekretariata za delo Izvršnega sveta LRS odločbo, s katero se mu podaljšuje rok za sprejem tarifnega pravilnika do 30. junija 1959. Slabše pa je stanje pri gospodarskih organizacijah, ki plačujejo družbene obveznosti v pavšnem znesku. Do konca maja namreč ni vložilo tarifnih pravilnikov 54 teh gospodarskih organizacij. Te so večinoma manjšega obsegata tako po svoji dejavnosti kot po številu zaposlenih (kmetijske zadruge, goštišča, obrtni delavnice).

V športne organizacije več kmečke mladine

V sredo je bila v dvorani preko 15.000 aktivnih športnikov in je bilo na posameznega tekmovalca porabljeno 5000 dinarjev.

Na seji je bilo veliko govora tudi o enotnem športnem organu za Gorenjsko, to je o okrajni zvezi za telesno kulturo. — Iniciativni odbor je že izdelal pravilnik za ta organ, vendar je začasno prekinil z delom. Sprejeli so sklep, da naj iniciativni odbor nadaljuje z delom, tako da bo jeseni prišlo do ustanovitve tega okrajnega telesno kultura.

Med najmnožičnejšimi organizacijami telesne kulture je vsekakor Partizan, saj združuje preko 6500 članov. Največje težave v društvih Partizan so vaditelji, saj bi jih društva potrebovala najmanj 150 do 200.

Na splošno je pri podzvezah in športnih organizacijah opaziti, da imajo premales delavsko predvsem pa kmečke mladine. Največ je v športnih organizacijah dijakov in študentov. — Sportne organizacije na Gorenjskem bodo nujno morale vključevati v svoje vrste predvsem kmečko in delavsko mladino itd.; to je nakazalo tudi prvi kongres telesne kulture. — Športna dejavnost na Gorenjskem je bila lani zelo živahnaj, saj se je na raznih športnih tekmovanjih in tečajih zvrstilo

Od vseh gospodarskih organizacij je do 22. junija vložilo pri občinskih ljudskih odborih in sindikalnih organih svoje tarifne pravilnike 375 gospodarskih organizacij (90,4 odstotka). — Občinski ljudski odbori so obravnavali 295 tarifnih pravilnikov. Priporome so bile dane na 233 vloženih tarifnih pravilnikov. Dajale so jih strokovne komisije pri občinskih ljudskih odborih in sindikalnih organi. Zbori proizvajalcov doslej še niso obravnavali nobenega tarifnega pravilnika, o katerem bi bila komisija občinskega ljudskega odbora mnenja, da bi bilo to potrebno. Gospodarske organizacije so namreč na priporome strokovnih komisij in komisij za izdajanje soglasij izvrševali potrebne popravke predloženih tarifnih pravilnikov ali pa so komisije izdale soglasje k nekaterim tarifnim pravilnikom, čeprav niso bili sestavljeni sledno v smislu priporočil OLO Kranj. Do 22. junija so občinski ljudski odbori dali soglasje 174 tarifnih pravilnikom, sindikalni organi pa 127 tarifnih pravilnikom. Do tega dne pa niso izdali soglasja k nobenemu tarifnemu pravilniku v občini Bohinjska Bistrica, Zelezničari in Ziri. V občini Radovljica pa so izdali soglasje že 51 tarifnim pravilnikom.

Z novimi tarifnimi pravilniki so nekatere gospodarske organizacije občutno korigirale norme, na primer BPT Tržič, večina lesnih podjetij, nekatere kovinska podjetja, Gozdno gospodarstvo Bled itd. V trgovini se vse bolj uveljavlja plačevanje od prometa, ki se v letošnjem letu izpopolnjuje tudi v gostinstvu. V tarifnih pravilnikih se opaža uvajanje raznih novih oblik stimulacije za boljše uspehe pri delu, kar je napredek v primeri z dosežanjimi tarifnimi pravilniki. Le v potniškem prometu, obrti in komunalni gospodarske organizacije niso našle primernih načinov za uveljavitev plačevanja po učinku.

Nekatere gospodarske organizacije so v novih tarifnih pravilnikih uveljavile precej visoko povečanje povprečnih tarifnih postavk. Od 15 do 20 odstotkov je povečalo povprečne tarifne postavke 19 gosp. organizacij, ki ugotavljajo dohodek, 9 gospodarskih organizacij pa od 20 do 25 odstotkov, 6 gospodarskih organizacij od 25 do 30 odstotkov in ena gospodarska or-

V TITOGRADU
SE JE ZAČEL III. KONGRES
ZVEZE KOMUNISTOV
ČRNE GORE

V sredo dopoldne se je v Titogradu začel III. kongres ZK Črne gore, ki se ga razen gostov udeležuje 351 delegatov v imenu 28.000 članov ZK Črne gore. Kongres je začel sekretar CK ZK Črne gore Blažo Jovanović. Pozdravil je predstavnika CK ZK Jugoslavije Franca Leskoška ter predstavnike centralnih in republiških komitejev. Po izvolitvi delovnega predsedstva je kongres pozdravil član Izvršnega komiteja CK ZK Franc Leskošek, ki so ga delegati pozdravili z vinharmnim ploskanjem. Za tem je sekretar CK ZK Črne gore Blažo Jovanović prebral referat: »Zveza komunistov Črne gore v boju za nadaljnji družbeni in gospodarski razvoj.« Popoldne je kongres nadaljeval z delom v dveh komisijah: v komisiji za vprašanja družbeno-političnega sistema in za gospodarsko politiko ter v komisiji za politično-organizacijska vprašanja in ideološko delo.

Tretje letošnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine

Novi zakonski predpisi

V ponedeljek in torek je bilo v Beogradu III. letosnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Zvezni zbor in zbor proizvajalcev sta imela ločeni seji, na katerih sta obravnavala osnutke zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih delavcev, o rudarstvu, o tržni inspekciiji, poročilo podpredsednika ZIS Mijalka Todorovića o letošnji žrtvi itd. Razen tega je zvezni zbor obravnaval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakonika.

Ko je član ZIS Moma Marković govoril o osnuteku zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih delavcev, je poudaril, da s tem zakonom praktično uveljavljamo zdravstveno zaščito vsega prebivalstva Jugoslavije. Na podlagi tega zakona bodo zajeti vsi kmetijski proizvajalci, ne glede na to, ali so v zadrugah ali ne in ali so se vključili v kooperacijo z zadrugami ali ne, tako da je z njim uvedeno zdravstveno zavarovanje vseh kategorij kmetijskih proizvajalcev, razen tistih, ki so že vključene v splošno zdravstveno zavarovanje.

V obrazložitvi osnuteka zakona o tržni inspekciiji je član ZIS dr. Marijan Brecelj med drugim rekel, da zahteva izpolnjevanje sistema delavskega upravljanja v gospodarstvu in čedalje večja samostojnost gospodarja, podjetij, kar tudi krepitev komunalnega sistema, konkretno pa točnejšo kontrolo, da bi zagotovili skupne družbene koristi. Eden izmed činiteljev, ki lahko pozitivno vpliva na pospešenje tega procesa, je služba tržne inspekciije. Zatem je opozoril na nujno potrebo, da se ljudski odbori zavzemajo za čim učinkovitejšo organizacijo in poslovanje tržne inspekciije. Izvajanje predpisov na področju blagovnega prometa pomeni namreč veliko pomoč ustalitvi trga in gospodarstva sploh.

Kako ste le zmogli!

Iz razgovorov z našimi izseljenici

Tudi letos je prišlo precej izseljencev iz raznih evropskih držav in dežel na stran luže, da bi se spočili v svojih rojstnih krajinah.

Člani družbenih organizacij v Kranju so obiskali nekatere izseljenice in jim v imenu svojih organizacij izročili pozdrave. Ob takšnih priložnostih pa kaj rado pride do živahnih razgovorov.

Pred dnevi so obiskali tudi za-

konca Ropret in gospo Križanič v Senčurju.

Ropretovi žive v ZDA doma tri desetletja in so to pot prvič v obiskali domovino. Zelo so se čudili nad napredkom pri nas. Navdušeno sta pripovedovala, kako sta z gradu gledala Ljubljano, ki je postal veliko, lepo mesto. Z zadoščenjem sta pripovedovala, kolikšen napredek je dosegel Kranj

v tem času in podobno. Zlasti sta

se čudila, da imamo tako močan avtobusni promet in tako lepe avtobuse. Najbolj pa sta se čudila ugodnostim, ki jih uživajo delavci. Oni, kot pravijo, si v tujini ne morejo dovoliti tritedenskega dopusta, zlasti ne na morju. Zato so se čudili, kako pri nas delavci govorijo o kopanju in dopustu ob Jadranški obali, kjer imajo sindikalne domove. Čudili so se tudi, da ima pri nas vsaka žena porodiški dopust in podobno. Hkrati so se čudili lepim in kvalitetnim izdelkom naše industrije, predvsem množiči radijskih sprememb v podobno.

O družbeni vlogi osnovne šole

Odbor za prosveto in kulturo republikega odbora Ljudske skupščine LRS je v ponedeljek obravnaval predlogi več zakonskih osnutkov in odlokov. Najprej je razpravljalo o odloku, ki zadeva potrditev statutarne odločbe Univerze v Ljubljani glede preosnovanja Instituta za sociologijo v samostojni znanstveni zavod Univerze. Nato je sekretar Sveta za šolstvo LRS

Ludvik Gabrovšek obrazložil predlog zakona o ustanovitvi višje komercialne šole in glavnih značilnosti, ki jih vsebuje osnutek zakona o osnovni šoli. Odbor je sklenil, naj bo predlog zakona objavljen kot priloga v časopisu »Delo« in v lokalnem tisku, o njem pa bo Ljudska skupščina razpravljala še na prvem jesenskem zasedanju.

Se večjo razliko pa je opazila ob sedanjem obisku gospa Križaničeva. Ona je bila na obisku pred sedmimi leti. Toda od takrat, kot pravi, se je vse močno spremnilo. Vse je lepše. Ljudje so zadovoljni. Sprememb je osupljiva.

Ob ugotavljanju velikega napredka pri naših se neprestano zmanjvali z glavami, rekoč: »Kako so le zmogli.« K. M.

RAZVEDRILO ZA BLEJSKE GOSTE

Bled, 2. julija

S 1. julijem z začetkom glavnih turističnih sezon se je družabno in zabavno življenje na Bledu močno poživilo. V združiliščem parku je pričela z rednimi promenadnimi koncerti godba na pihala iz Ljubljane, in sicer trikrat tedensko: v ponedeljek, sredo in soboto. — V Kazini bo od 1. julija naprej igral ansambel Mojima Sepeta s pевci Marijanom Deržajem, Majdono Sepe in Staničem. V baru se s tem dnem začenja redni artistični in glasbeni program. Vsak dan od 1. julija dalje bo sta zavala goste tudi zabava na orkestra na terasi Park hotela in na vrtu restavracije Blegaš.

-jb

OTROCI PADLIH BORCEV GREDO NA MORJE

Cetrtek, 2. julija. — Danes se v Kranju zbira prva skupina otrok padlih borcev NOV, ki bo šla na letovanje v Verudo pri Puli. S to prvo izmeno gredo otroci rojeni v 1943., 1944. in 1945. letu. Po 20. juliju bo ta kolonija ZB na razpolago tudi borcev oziroma njihovim družinam.

-l. c.

HOLANDCI SO NAS RAZOČARALI

V torek, 30. junija sta gostovali v Kranju prva in druga oddeljka holandskega ekipa iz Harlem. Druga ekipa Holandcev se je srečala s kranjsko Mladostjo, prva pa z ekipo Elektra iz Ljubljane. V prvi in drugi tekmi so bili gostje visoko poraženi — z 2:0; Mladost jih je premagala s 15:1, 15:3, Elektra pa s 15:4, 15:1. V zadnjem tekmi se je srečala Mladost z Elektro. Zmagala je Elektra s 3:2.

AVTO-MOTO DRUŠTVO V PODNARTU

Avto-moto društvo Podnart je pričelo s prometnimi izpitimi za prometne značke AMS III. stopnje, ki jih delajo pionirji, člani AM krožka pri AMD Podnart. Do sedaj je že našlo 60 pionirjev iz Podnarta in okolice uspešno opravilo izpit. Natančne se pridno pripravljajo tudi ostali pionirji in pionirke iz Podnarta, Kropje, Ljubnja, Podbrezij in od drugod.

C. R.

vili tudi obširen program zanimivih prireditvev. Turistični teden bo začel z nastopom folklorne skupine DPD Svoboda Primskovo. Ob tej priložnosti bosta sodelovala še godba na pihala DPD Svoboda Kranj in humorist Lipe Revše. Tudi ostale bodo zapolnjevale razne prireditve: športne tekme, turistična predavanja, nogometna tekma Debeli : Suh, prireditve »Pokaži, kaj znaš!« itd. Zaključek turističnega tedna bo 12. julija s promenadnim koncertom godbe na pihala v soteski Kokre. Sodelovalo bo tudi gorska reševalna skupina iz Kranja.

S SLIKARSKE RAZSTAVE V KRAJNU

To pot ne gre za razstavo priznanih likovnikov, temveč razstavljajo svoja dela gojeni gorenjskih šol. Razstavljen je 40 del, v glavnem akvareli, risbe in tuš. V okviru 40-letnice KPJ in SKOJ je Svet za prosveto in kulturo OLO Kranj priredil po šolah razna temovana, ki so zajela tudi likovno dejavnost. Tokratna razstava predstavlja izbor najboljših del. Nekatera razstavljena dela so bila nagrajena. Razstava je zelo zanimiva, zlasti pa se odlikujejo dela iz razredov slikarja Saše Kumpa. Slike obravnavajo tematiko NOB in povojno graditev. So sproščena in neposredna ter predstavljena prijeten dogodek v kranjski kulturni kroniki.

S.

Pretekli teden so na plenumu SZDL največ govorili o družbeni prehrani. Zato so sklenili, da je potrebno v Tržiču čimprej zgraditi delavsko menzo. Potrebo za takšno menzo je pokazala tudi nedavna anketa SZDL — delavska menza je bila na prvem mestu pred raznimi servisi, ki jih je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

B. F.

K. M.

LJUDJE IN DOGODKI

Misija dobre volje

»Dežele Latinske Amerike vlagajo čedalje večje napore za pospešeni vsestranski razvoj. S tem se večajo objektivne možnosti, kakor tudi obojestransko zanimalje za nadaljnjo razširitev sodelovanja med temi deželami in Jugoslavijo.« Tako je med drugim izjavil član zveznega izvršnega sveta in vodja misije dobre volje v deželi Latinske Amerike Vladimir Popović, preden je odpotoval na dolgotrajno pot po Zahodni polobli.

Misija bo obiskala številne dežele Latinske Amerike — Mehiko, Kubo, Venezuela, Kostariko, Kolumbijo, Ekvador, Honduras, Haiti in druge — njena naloga pa bo razširiti in poglobiti stike tam, kjer že obstajajo, in jih vzpostaviti tam, kjer jih doslej ni bilo.

Ni treba posebej poudarjati, da so takšni naporji sestavni del naporov naše države pri utrjevanju in razširjanju sodelovanja z vsemi deželami ne glede na njihovo notranjo politično in družbeno ureditev. Zato je tudi naloga misije dobre volje v deželah Latinske Amerike logično nadaljevanje miroljubne politike aktivnega sožitja in naporov jugoslovanske vlade, da vzpostavi in okrepi sodelovanje na enakopravnih temeljih s čim večjim številom dežel.

Prav tako si te dežele prizadevajo, da bi odpravile težko dediščino zaostalosti in gospodarske ter politične odvisnosti od tujine in velikih kapitalističnih monopolov. V naporih h gospodarski osamosvojitvi potrebujejo te dežele velike množine kapitalnih in potrošnih

dobrin. Te so jim tembolj dobrodoše iz držav, za katere so lahko povsem prepričane, da jim bodo skušale pomagati neobičajno, brez kakršnihkoli političnih zahtev.

Z Jugoslavijo je čedalje več izdelkov za izvoz, pa to je hkrati ugodno tržišče za prodajo njenega blaga. Interes je tako obojestranski, pogoj pa so nadvise prikladni za razvoj tehničnih gospodarskih odnosov.

Vse to torej ustvarja ugodno ozračje za uspešno opravljanje našega misije dobre volje.

»Prepričani smo,« je dejal vodja misije Vladimir Popović, »da bo naš obisk koristil boljšemu medsebojnemu spoznavanju, na daljnjem raširil v dvostranskih odnosov, s samim tem pa bo prispeval k okreplitvi mednarodnega sodelovanja in tako tudi k utrjevanju miru v svetu.«

MARTIN TOMAZIĆ
Indija CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojo Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 307 — Tekoči rečnik pri Komunalni banki v Kranju 667-70-135 — Izjava ob ponedeljkih in petekih — Letna naročnina 50 dinarjev, meseca 50 dinarjev.

Pionirji v družbi s predsednikom AMS III. stopnje, in se že AMD Podnart tovarišem Jožetom Koncom, ki so že prejeli prometne

Koča pod vrhom Blegoša, kjer bo osrednja proslava 4. 7. 1959

Srečanje na Blegošu

Goli, najvišji vrh Škofjeloške pogorja — 1562 metrov, med Poljansko, Selško in Cerkljanskim dolino, je oživel. V kočo, tik pod vrhom že dovažajo hrano, pivo, deske za oder ... Na vrhu Blegoša so že pripravili velik kres in tudi naprave za ognjemet. Tako bo Blegoš v petek zvečer pozdravil svoje nekdanje obiskovalce, ki so se zatekli v njegovo mirno območje, tako bo pozdravil preživele borce, pozdravil bo prebivalce iz Škofjeloških in primorskih dolin, ki se bodo udeležili velikega partizanskega srečanja na Blegošu v sobotu, 4. juliju.

Za to priredebit, ki je posvečena 40-letnici KPJ, se že daje pripravljajo organizacije ZB v vsej okolici. Nadejajo se, da bo skupno s partizanskimi patruljami in ostalimi obiskovalci obiskoval Blegoš okrog 3.000 ljudi. Največ se jih je prijavilo iz Poljanske doline, prisli pa bodo tudi iz Medvoda, Polja pri Ljubljani, iz Cerknega, Idrije in od drugih.

Prejšnji petek so gostovali v Tržiču člani garnizona JLA St. Vid. Z domačini so se srečali v šahu in nogometu, zvečer pa so imeli v tesno zasedeni dvoranji »Svobode« kulturno prireditve.

V torem dopoldne so v Klubu gospodarstvenikov Tržič razstavljali o novogradnji večjega prostora za Turist. društvo. V novem poslopju bili v pritliju tr. lokali, v prvem nadstropju večja sodobna kavarna, v ostalem delu poslopja pa stanovanja. Nov objekt bi klub gospodarstvenikov gradil skupno z gospodarskimi organizacijami na področju komune Tržič.

Pretekli teden so na plenumu SZDL največ govorili o družbeni prehrani. Zato so sklenili, da je potrebno v Tržiču čimprej zgraditi delavsko menzo. Potrebo za takšno menzo je pokazala tudi nedavna anketa SZDL — delavska menza je bila na prvem mestu pred raznimi servisi, ki jih je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

Glavna svečanost bo ob 10. ur. Govoril bo znani borec in politični delavec iz teh krajev, ljudski poslanec Anton Peterlin-Igor. Za obiskovalce je predvidena tudi primerna zabava: urejeno je plesišče, igrala bo godba in Medvodenki tudi močno pogresajo.

<p

Sredstva za stanovanjske skupnosti

V ponedeljek dopoldne sta odpora za gospodarstvo Ljudske skupštine LRS razpravljala o zakonskem predlogu, ki govorji o merilih, po katerih določijo občinski ljudski odbor, kateri stroški za tekoče vzdrževanje obremenjujejo sklad hiš. V zakonskem predlogu je rečeno, da se za stroške tekočega vzdrževanja stanovanja, ki ne obremenjuje nosilcev stanovanjske pravice, temveč se krijejo iz skladov hiš, štejejo stroški za popravila, nadomestila in obnovitvena dela, ki so potrebna zaradi normalne iztrošenosti konstrukcij in naprav v stanovanju, in popravila ekvar, ki nastopajo zaradi izrednih dogodkov in pojavov itd. V obredu je bil zakonski predlog sprejet.

Odbora sta sprejela tudi predlog odkola o najvišjem odstotku stanarine in najemnine, ki sme biti določen kot dohodek stanovanjske skupnosti. Odkol dolöča, da je najvišji odstotek, ki ga občinski ljudski odbor lahko določi kot dohodek stanovanjske skupnosti, pri stanarinah do 3 odstotkov, pri najemninah za poslovne prostore do 5 odstotkov. Odbora za gospodarstvo sta sprejela tudi odkol, ki govorji o določitvi najvišjega in najnižjega odstotka najemnine za poslovne prostore, ki se plačuje v občinski kreditni sklad za zidanje hiš.

Izmenjava izkušenj preko Kluba gospodarstvenikov v Kranju

Na letni skupščini Kluba gospodarstvenikov v Kranju, ki je bila v sredo popoldne, so govorili o pomembnem delu te organizacije pri izmenjavi izkušenj med gospodarskimi organizacijami.

Od predlanske jeseni je klub organiziral skupno 70 predavanj o najrazličnejših vprašanjih, ki so jih tolmačili vidni gospodarstveniki. Razen tega je klub organiziral tudi oglede tovarn in podobno, kjer so udeleženci izmenjali mnenja in izkušnje v praktičnem delu, kar je bilo zelo koristno.

Razen tega so priredili tudi več seminarjev, in sicer seminar za vodilno osebje v trgovini, seminar za proučevanje Zakona o delitvi dohodka in proučevanje Zakona o delovnih razmerjih. Prav tako so priredili seminar za embalažo, seminar o delu samoupravnih organov za mlade proizvajalce in tako dalje.

V novih pravilih podjetij, ki so jih prejeli, so predvidene sekcije kot na primer sekacija za organizacijo proizvodnje in prizvražje dela, sekacija za posoanljivo politiko, sekacija za knjigovodstvo, sekacija za analizo trga, sekacija za plačno politiko in podobno. Delitev dela po sekcijah je bila že v dosegu delu organizacije zelo uspešna.

S ObLO Jesenice

Varstvo družine in otrok-

pomembna naloga občinskih organov

Na torkovi seji sta zbora ObLO Jesenice razpravljala o delu Sveta za varstvo družine in o nekaterih drugih vprašanjih. Na skupni seji sta sklenila odstaviti direktorja trgovskega podjetja »Zelenina« na Jesenicah. Inšpekcijski organi ObLO so končali s pregledom poslovanja v omenjenem podjetju in ugotovili, da je podjetje zaključilo lansko poslovno leto z 9,282.916 dinarji poslovne izgube, ki je ni prikazalo v zaključnem računu. Nasprotno jo je podjetje na nedovoljen način skušalo prikriti. Razen tega je zaradi slabe organizacije komercialne službe v podjetju za okrog 15 milijonov dinarjev zaloge nekurantnega blaga. Pri prodaji tega blaga bo nastala še večja izguba. Zadnjo besedo bo izreklo sodišče.

Svet za varstvo družine pri ObLO je pripravil obširno poročilo o delu sveta v problemih na tem področju. Poročilo govori o družini in njenem zgodovinskem razvoju, o sodobni družini in o njenem pomenu za pravilen razvoj otrokove osebnosti.

V jesenski občini je razmeroma precej otrok, ki so vzgojno bolj ali

manj problematični. V šolah so popisali vse otroke, za katere menijo vzgojitelji, da so moralno in socijalno ogroženi. Svet je stvar proučil 75 takih primerov. Največ kaznivih dejav je bilo storjenih zoper družbeno in zasebno lastnino, sledi nedovoljen prehodi čez državno mejo itd. Poročilo navaja tudi skrb za otroke padlih borcev, za kar se je v občini vzvela organizacija ZB NOV. V občini sta 102 otroka padlih borcev. Potem so govorili o otrocih pod skrbništvom, o rejništvu in rejenici. Lani je bilo v reji vsega 15 otrok, kar kaže, da je zaupana tej vrsti socialnega varstva pomembna vloga.

Posebne težave so tudi z mladletniki — prestopniki. V zadnjih petih letih je bilo v občini ugotovljeno 75 takih primerov. Največ kaznivih dejav je bilo storjenih zoper družbeno in zasebno lastnino, sledi nedovoljen prehodi čez državno mejo itd. Poročilo navaja tudi skrb za otroke padlih borcev, za kar se je v občini vzvela organizacija ZB NOV. V občini sta 102 otroka padlih borcev.

Ta pregled je pokazal, da je med 3273 učencami 162 moralno in socialno ogroženih otrok. Reševanje teh vprašanj, zlasti vzgojno zanemarjenih in moralno ogroženih otrok, je zahtevna in odgovorna naloga. Največ težav je zaradi tega, ker so starši takih otrok pogostokrat alkoholiki, nevrotiki ali obremenjeni z drugimi slabostmi. Zato v takih primerih pomagati tudi staršem, kar je velikokrat zelo težko. Prav gotovo bi pri tem lahko veliko pomagale stanovanjske skupnosti, ki bi morale čimprej organizirati dnevna zavetišča, igrišča in ostale ustanove.

Drugo vprašanje so otroci, ki zaradi duševne nerazvilitosti in manjše nadarjenosti ne morejo obiskovati rednega pouka z normalnim učnim programom. Na Jesenicah je nad sto takih otrok. Le-te bi morali šolati v posebnih šolah, oziroma pomožnih razredih, vendar obstaja v občini le en tak razred, in sicer na Koroški Beli. Kazalo bi čimprej ustanoviti še pomembni razred na Jesenicah in na Dovjem.

TRGOVINA IN POTROŠNIKI

V ponedeljek se je v Zagrebu zeločela javna tribuna »Trgovina in potrošniki«, ki jo je v okviru Meseca družine in gospodinjstva prirejala zvezna trgovinska zbornica in zvezni odbor društva Družina in gospodinjstvo. Po pozdravnem govoru tovarisce Kardeljeve, predsednice zveznega odbora za organizacijo Meseca družine in gospodinjstva, so bili podani trije referati, in sicer o modernizaciji trgovine in njenem prilaganju potrebam potrošnikov, o proizvodnih in plasmanu proizvodov, namejnih potrebam družin in gospodinjstev, in o preskrbi potrošnikov.

Priprave na prihodnji Planinski teden, ki bo predvidoma od 16. do 20. marca 1960 v Planici, kažejo, da je prireditelj — Smučarska zvezda Slovenije, načrpal pri prirejanju Planinskih tednov v preteklosti precej dragocenih izkušenj in da bo površno pravočasnih in temeljitih prirav letosna zimska športna prireditev v Planici spodbudnejša. Na tokratni seji so ponovno ugotavljali resnico, da je zadnji Planinski teden pred nekaj več kot dvema letoma hudo razočaran, predvsem kar zadeva gostinsko preskrbo.

Kakšen utegne biti prihodnji Planinski teden? Organizacijsko plat prireditve je prevzela Smučarska zvezda Slovenije, medtem ko bosta za preskrbovalni program in nekatera druga obrubna vprašanja po skrbeli Okrajna gostinska zbornica in Gorenjska turistična zveza. Ni pa samo preskrba tisto, kar vasiljuje prirediteljem obilico skribi. Izkriati gre še za dva problema: za nastanitev gostov in prireditev.

Ce trdimo, da je na zadnjem Planinskem tednu promet povsem razočaran, tedaj bo spričo ugotovitev, da se je promet zadnja leta najmanj potrojil, prihodnje leto še porazneje. Razen tega se spričo urejenega malega obmejnega prometa z Italijo in Avstrijo prireditelji nadelajo tudi precejšnjega dotoka turistov. Ta ugotovitev pa spravlja prireditelje v zadrgo, kajti ceste v Planici so zelo slabe, razen tega tudi močno pogrešajo primeren parkirni prostor. Razprava o tem problemu je načela tudi predlog, da bi kazalo za domov v Planici zgraditi cesto v obliki pentlige, ki bi bila kos še tako živahemu avtomobilskemu prometu in parkiranju. Razen tega bo treba utrditi in popraviti ceste do Doma v

Planici, ki je povsem neuporabna. Pri obravnavanju teh načrtov im potreb pa je prišlo do pripombe, če da nekateri pristojni organi takšnim investicijam niso posebno naklonjeni. Torej ostaja problem prometa še vedno odprt!

Mučna težava nastaja tudi v zvezi z nastanitvijo tekmovalnih ekip, tehničnega osebja in ostalih obiskovalcev prireditve. Gostinske kapacitete v Kranjski gori ter okolici so namreč hudo razdrobljene, ni pa osrednjega zbirališča, ki bi bilo hkrati tudi center družabnega življenja. Ob tej priložnosti je padel predlog, da bi bilo morda pametno organizirati tak družabni center Planinskog tedna v Bledu, katerega gostinske zmogljivosti bi ustrezale potrebam. Zaradi prevelike oddaljenosti Bleda od športnega centra v Planici pa je bil predlog zavrnjen. Dobren del časa, ki je namenjen družabnemu življiju, bi porabilni za prevoze iz Planice na Bled in obratno. Končno je bilo sklenjeno, da bo center družabnega življenja v Kranjski gori. Seveda bo treba vse razpoložljive kapacitete gostinskih podjetij usposobiti do najvišjih možnosti.

Nazivlje težavam, ki nastajajo, kaže, da bo prirediteljem tradicionalne zimske športne prireditve v Planici uspelo jih v večji meri odpraviti in da bo prihodnji Planinski teden boljši od preteklih.

S. S.

Vodovod Bašelj - Kranj

Mlade pesti so zavijtele krampe

»Spet ni vode!« Iz kuhinje je danes tudi edino, ki napačni bilo lahko rešiti — bolj peren kranjsko vodovodno omrežje. Da će kot prvo je drugo: obstajala je bojaz, da bodo Kranjčani čez nekaj let brez vode. Toda direkcija vodovodov pri ObLO Kranj bo pomagala mladina.

Mladinske delovne brigade: IV. študentska brigada Franca Rozmana-Staneta iz Ljubljane, srednješolska brigada iz Ljubljane in srednješolska brigada iz Kranja so se že zbrali v naselju MDB »Franc Vodopivec«. Prvi so v sredo pričeli z delom, v četrtek pa je vseh tristo brigadirjev prijelo za krampe in lopate. Vse tri brigade bodo delale en mesec, nato bosta prišli še dve nove brigade prav tako za en mesec. Predvidevajo, da bo mladina v tem času izvršila nalogo, ki jo je sprejela. To nam zagotavlja tudi razpoloženje mladincev, sicer pa je mladina že izvršila vrsto težkih nalog in prav gotovo bo tudi to.

Razgovarjali smo z namestnikom komandanta naselja, Ludvikom Gorjancem. Le-ta nam je med drugim povedal: »Čeprav nam je nagajalo deževno vreme in smo s pripravami v zaostanku, smo kljub temu uspeli rešiti skoraj vse vprašanja. Danes (v sredo) smo dokončno uredili razsvetljavo — za naselje imamo agregat, jutri pa bomo dobili ozvočenje. Odprto je še vprašanje ambulante. Ker ta mora biti, jo bomo tudi imeli.«

Govorili smo tudi s komandanom študentske brigade, ab solventom medicine, Vasjo Klavoro. Povedal nam je, da so se študentje že pred meseci pripravljali za počitniško delo. Njihova brigada je prišla v Kranj zato, ker vse štiri brigadi

de ljubljanskih študentov niso mogle na avtomobilsko cesto Niš-Paračin v julijski izmeni. V brigadi so študentje vseh fakultet in letnikov, največ med njimi pa je študentov medicine. Medtem ko so študentje iz vseh bratovških republik, razen Makedonije, je med njimi tudi 5. študentov iz bratovških dežel dalejne Afrike. Vsi so nadvse navdušeni, da delajo skupno z jugoslovanskim mladino.

B. Fajon

Hamid Elbizioui iz Fesa (Maroko) je vedno nasmejan in dobre volje. Ko je končal z delom, smo se zapletli z njim v prijetno kramljanje. Povedal nam je, da je študent medicine; študent je v Parizu, Nemčiji, sedaj pa je na obisku v Jugoslaviji. Med bivanjem pri nas je sklenil, da bo prišel študirat tudi v Ljubljano ali Beograd

Informacije pred IX. Gorenjskim sejmom

2000 m² POKRITIH RAZSTAVNIH POVRŠIN ZA TURISTIČNI DEL

Letošnji IX. Gorenjski sejem, ki se bo pričel 31. julija in po trajal do 10. avgusta, bo izrazito turistično-potrošniški. V primerjavi z lanskim letom, ko je turistični del sejma obsegal le 300 m² pokritih razstavnih površin, bo letos ta del sejma zavzel skoraj 2000 m² pokritih razstavnih površin, skupno z goštinstvom pa tudi okoli 6000 m² odprtih razstavnih površin.

Na sejmu se bodo predstavila vse turistična področja Slovenije z značilnostmi letne in zimske sezone. To bodo organizirale turistične zveze in gostinske zbornice Kopra, Marijbora, Celja, Gorice, Novega mesta in Kranja.

V turistični del sejma bo sodelovalo tudi podjetje »Pla-nica-šport« iz Ljubljane, ki bo prikazalo popolno opremo za camping, in podjetje »Kombinat-šport« iz Beograda, ki bo tudi sodelovalo s športno opremo. Tu bo zastopana tudi industrija motornih vozil za turizem in široko potrošnjo. Sodeloval bo tudi Alpsi letalski center Lesce, ki bo prikazal turistično in športno letalstvo.

Posebne podjetja pripravljajo posebne kolekcije izdelkov za prodajo na sejmu. Podjetje »Melodija« iz Mengša bo na primer prodajalo vse svoje izdelke, za ljubitelje ustnih harmonik pa pripravlja še posebno predstavitev. Tudi podjetje »Dom« iz Ljubljane bo prodajalo vse izdelke domače obrite.

Tekstilna podjetja pripravljajo izdelavo posebne rute z motivi Kranja in sejma. Tudi podjetja, ki izdelujejo konfekcijo, tako tekstilna kot usnena, bodo prodajala svoje izdelke.

T.

S seje Gorenjske turistične zveze

Promet - slabost Planinskog tedna

Ponedeljkova seja Gorenjske turistične zveze, katere so se udeležili tudi predstavniki Turistične zveze Slovenije in Smučarske zvezde Slovenije, je dobrši del razgovorov posvetila izvedbi Planinskog tedna 1960. Ob tej priložnosti so obravnavali tudi elaborat o razvoju turizma v Kranjski gori in v Bohinju.

Prireditve je prevzela Smučarska zvezda Slovenije, medtem ko bosta za preskrbovalni program in nekatera druga obrubna vprašanja po skrbeli Okrajna gostinska zbornica in Gorenjska turistična zveza.

Ni pa samo preskrba tisto, kar vasiljuje prirediteljem obilico skribi. Izkriati gre še za dva problema: za nastanitev gostov in prireditve.

Ce trdimo, da je na zadnjem Planinskem tednu promet povsem razočaran, tedaj bo spričo ugotovitev, da se je promet zadnja leta najmanj potrojil, prihodnje leto še porazneje. Razen tega se spričo urejenega malega obmejnega prometa z Italijo in Avstrijo prireditelji nadelajo tudi precejšnjega dotoka turistov. Ta ugotovitev pa spravlja prireditelje v zadrgo, kajti ceste v Planici so zelo slabe, razen tega tudi močno pogrešajo primeren parkirni prostor. Razprava o tem problemu je načela tudi predlog, da bi kazalo za domov v Planici zgraditi cesto v obliki pentlige, ki bi bila kos še tako živahemu avtomobilskemu prometu in parkiranju. Razen tega bo treba utrditi in popraviti ceste do Doma v

Navzlic težavam, ki nastajajo, kaže, da bo prirediteljem tradicionalne zimske športne prireditve v Planici uspelo jih v večji meri odpraviti in da bo prihodnji Planinski teden boljši od preteklih.

S. S.

Turistični kažipot

Na leskem letališču spet pričata in vzleta potniško letalo. Iz njega izstopajo turisti in ostali potniki, namenjeni na Bled in druge kraje Gorenjske. Nekateri vstopajo... Ce bi imeli ustrezne prospekte, bi jim jih že med potjo dalj v roke. Preden bi pristali na našem letališču, bi bili turisti že informirani, kje bodo dopust najprijetnejše preživel.

RAZPRAVLJALI BODO O STANOVANJSKIH SKUPNOSTIH

V prvi polovici julija bodo na nekaterih terenih in naseljih jeniseške občine zbori volivcev, na katerih bodo govorili o uveljavljanju stanovanjskih skupnosti in izvajjanju novih zakonov s področja stanovanjskih zadev. Do takrat bodo namreč pripravili reorganizacijo Stanovanj, uprave, kakor določa novi zakon. Reorganizirali bodo tudi dosedanje skupnosti na Jesenicah ter ustavovne nove, v skladu z zakonskimi predpisi. Verjetno bodo po novih predlogih ustanovili na Jesenicah 6 stanovanjskih sk

O B D N E V U B O R C A - 4. J U L I J A

Jelovški spomeniki govore o najvažnejših dogodkih iz NOB

Jelovica »Mati partizanov«, kot so jo upravičeno imenovali v času vojne, je bila priča mnogih, mnogih srditih bojev in pogost tudi hudih izgub naših partizanskih enot. Kljub temu na Jelovici ni spomenikov z velikimi obeležji, z mogočnimi kipi junakov in podobno. Kolikor so nekateri kraji obeleženi, je to storjeno s skromnimi kamni, na katerih stojte kratki napis. Tako je na Lipniški planini (tam štiri iz tal kar celo skupina kamnov, ki se ponujajo kot listi odprte knjige), tako je na Selški planini, na Martinčku, na Mosteh itd. Ta skromna obeležja prijetno in nevsišljivo dopoljujejo prirodno okolje in ne kvarijo mirne harmonije gozdov.

To pot naj omenimo le nekatera najvažnejše kraje Jelovice z njihovimi dogodki iz časov NOB.

LIPNIŠKA PLANINA

Tu je mala selška četa s štabom I. grupe odredov 9. sept. 1942. leta zašla v sovražnikov obroč. Tra-

Spomenik na Lipniški planini

gedija se je odigrala v tako imenovanem Kravjem grabnu, ki vodi z Lipniško planino v Kotlič. Borci

selške čete so se pomikali iz Dražgoške grape preko Podmuleza proti Taležu in Kuplenku na nasprotnem pobočju Jelovice.

Tam je bila četa nenadoma napaden. Ko so se borgi hoteli umakniti, je postal ogenj številnih nemških strojnici in brzostrelki še silnejši. Sodijo, da je zasedlo položajec okrog 300 Nemcev. Skoraj vso četo so pokosile sovražnike svinčenke — 28 žrtev, med njimi tudi narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Le redki borgi so se v zmedri prebili mimo nemških policistov. Ta dogodek, 9. septembra 1942. leta, lahko imenujemo črn dan iz NOB na Jelovici.

MOŠENJSKA PLANINA

Po znani dražgoški bitki je bila 13. januarja 1942. leta v koči na Mošenjski planini obkoljena mala partizanska enota. Bili so izdani. Bori so polnih 12 ur kljubovali srditim napadom sovražnika. Šele pozno ponoči se je skupini borgov posrečilo, da se se po visokem snegu prebili skozi sovražni obroč in se rešili. Med borgi je bilo več neoboroženih žensk in otrok. Ker ni bilo upanja, da bi rešili hudo ranjene tovariše, so le-ti prosili, naj jih rešijo z »mllostnim strelohom, kar so borgorci, zvesti partizanski zaobljubi, s solzanimi očmi tudi storili. Tam je padlo 11 naših borgov.

SELŠKA PLANINA

19. junija 1944. leta se je na cesti pri Selški planini I. bataljon Prešernove brigade nepriskakovano srečal z Nemci. V boju sta stopila tudi II. in III. bataljon te brigade. Padlo je 9 borgov. Toda izgube so imeli tudi Nemci, ki so jih naši borgi pognali v beg. Odmetavali so opremo, hrano in se končno umaknili proti bohinjski dolini.

MARTINČEK

Ob cesti, ki vodi od Martinčka proti Lipniški planini, stoji spominiski kahen. Tam so Nemci po izdajstvu našli, zverinsko mučili in postrelili 11 ranjenih neoboroženih.

borcev, ki so tamkaj čakali zdravniške pomoći oziroma prevoz v bolnišnico.

OBLAKOVА PLANINA

10. avgusta 1942. leta so Nemci na Oblakovi planini nenadoma napadli Gorenjski odred. V boju so padli 4 borgi. Nemci so se še nad mrtvimi nečloveško znašali. Takrat je padel tudi Jože Dežman, brat takratnega komandirja, narodnega heroja Tončka Dežmana. Isti je prišel do borbe tudi pri Vedenikovem studencu, kjer so padli trije borgi.

MALI GREGORJEVEC

Pod malim Gregorjevcem na Jelovici je bila 17. julija 1942. leta važna konferenca predstavnikov vojno-revolucionarnih komitejev Gorenjske. Posvetovali so se o političnem stanju na Gorenjskem in o možnosti ljudske vstave.

ROVTARICA

Planina Rovtarica, ki pomeni kot središče Jelovice, je bila važno križišče prehodov partizanskih enot in kurirskih zvez. Tjakaj so se januarja 1942. leta začasno zatekli tudi vaščani požgane vasi Dražgoše, preden so našli zavetje v vseh in zaselekih jelovškega pobočja.

PARTIZANSKI VRH
PRI LIPNIŠKI PLANINI

Tu je bila 1. avgusta 1941. leta ena prvih večjih borb med Nemci in partizani. To je bilo za naše prve enote izredno velik uspeh. V boju je padlo kakih 30 Nemcev, medtem ko so naši izgubili le tri ljudi. V boju je sodelovalo čez 500 Nemcev.

JELENJI VRH

Tam je bilo poleti 1942. leta dalj časa taborišče Selške čete. Se danes so vidni obrisi šotorovih mest in ležišč ter partizanskih ognjišč. Tam so imeli tudi orožne vaje in zaprisege novih borgov.

POGROŠARJEVA PLANINA

Na tej planini je 5. avgusta 1941. leta Stane Zagar ustanovil

Cankarjev bataljon. Formiran je bil iz jelovske in jeseniške čete. Bataljon je štel okoli 120 mož. Komandant je bil Jože Gregorčič, komesar pa Ivan Bertoncelj.

MOSTE

Blizu Rovtarice je planina Moste. Tam je bila sredi maja 1. 1944 tridnevna konferenca vseh aktivistov Gorenjske. Posvetovali so se o dokončnem boju proti okupatorju in o gradnji ljudske oblasti v zaledju. Na posvetovanju so bili med drugimi tudi Boris Kraigher, Viktor Avbelj, Lidija Sentjurc in Janez Hribar.

Dovozne poti in parkirni prostor na proslavi ob Dnevu borca na Jelovici 4. julija 1959

Organizacija rezervnih oficirjev pred veliko akcijo Za proslavo na Lipniški planini je vse pripravljeno

V sredo popoldne je bil v avli OLO Kranj zadnji sestanek s komandanti odredov devetih občin z Gorenjske za pohod »Prestezah partizanske Jelovice«, ki ga pripravljajo organizacije rezervnega oficirjev. Sestanku je prisostvoval tudi tajnik Glavnega odbora UROJ Slovenije tov.

dela rezervnih oficirjev. Vse priprave potekajo v vseh občinah v redu, celo boljše kot so pričakovali. Povsod so zajete vse organizacije in ni vidnejšega aktivnega družbenega delavca, ki ne bi sodeloval na tej veliki proslavi. Komandanti posameznih odredov so še podrobneje poročali, kako potekajo priprave v vsakih občinih posebej.

Bohinj: Vsa podjetja v bohinjski občini in kmetijske zadruge bodo na ta dan organizirali izlete na Lipniško planino. Z lastnimi kamioni bodo preskrbeli ves prevoz. Pohoda na Lipniško planino se bo iz Bohinja udeležilo preko 300 ljudi.

Bled: Tudi v blejski občini bo udeležba zadovoljiva. Tu so bili zadolženi vsi predsedniki mnogih organizacij, da mobilizirajo svoje člane za pohod na Lipniško planino. Rezervni oficirji v blejski občini bodo imeli en dan predpriprav za borbo na Lipniški planini. Udeležence bodo prepeljali z 11 kamionov.

Zalezniki: V tej občini izgleda, da bo udeležba še enkrat večja, kot so pričakovali. Predvidevajo nad 600 udeležencev, katere bodo prepeljali z 10 kamionov.

Daniel Lepin. V uvodnih besedah je predsednik pripravljalnega odbora tov. Dolenc prikazal pomen prireditve, ki je predvsem prizetek vzgoje izvenarmadnega

Ziri: Iz žirovske občine se bo pohoda udeležilo v žirovski četi okrog 100 rezervnih oficirjev, ostalih udeležencev pa pričakujejo še okrog 200.

Kranj: Vsekakor bo najmočnejše zastopana kranjska občina, kjer bo štela brigada preko 2.300 ljudi. Priključena bo tudi mladina, ki gradi vodovod Bašelj-Kranj. Udeležence bodo prepeljali s 30 kamionov in 20 avtobusov. Odhod prvi kamionov bo že ob 4. uri zjutraj.

Slofja Loka: Tudi iz te občine se bodo kljub pohodu na Blešča udeležili proslave na Lipniški planini polnoštivino.

Tržič: Tržički odred bo sestavljen iz dveh bataljonov in bo štel 800 ljudi. Udeležence bodo prepeljali z 10 kamionov, med potjo pa se bodo ustavili že v Strahinju, na Okroglem in Podbrezjah, kjer bodo položili vence na kraju, kjer so bile med NOB hude bitke.

Jesenice: Iz jeseniške občine se bo pohoda udeležilo 1200 ljudi. Prepeljali jih bodo s 17 kamionov in 13 avtobusov.

Radovljica: V Radovljici bo budnica že ob 4. uri zjutraj. Hkrati pa bodo tudi nad Radovljico priletela vojaška letala. Odred iz Radovljice se bo ustavil med potjo pri spomenikih padlih borgov, kjer bodo položili vence.

Skratka, vsa Gorenjska se je resno pripravila za to veliko prireditve. Skupaj se bo udeležilo 12.000 borgov in rezervnih oficirjev. Vse je pripravljeno, organizirali so 9 desantnih

Motiv z Jelovice — Selška planina

Krajevni prazniki - kronika preteklosti

Ne le skrb za otroke padlih borgov, temveč tudi skrb za zgodovino tradicij in izkušenj iz odbora ZB na Jesenici, ki je povezan z Občinskim odredom ZB na Jesenici. Že nekaj let posredujejo starejši člani ZB, zlasti prvo borgorci, svoja doživetja mladini in pionirjem. Ta sodijo med najbolj obiskana predavanja na šolah, če jih lahko tako imenujemo.

Ze lani, ob mladinskem festivalu jeseniške mladine, so organizacije ZB sodelovale, predvsem v pohodu na Pristavo. Letos je ta prireditve zaradi slabe vremena odpadla; vendar je to ena od uspešnih oblik obvezanja spominov, prenašanja izkušenj in borbenosti. Z vsakega posameznika, da bi mu njegove živiljenjske pogoje še izboljšala. Organizacija pa se posebej skrbi za tiste, ki so zdrav-

stveno ogroženi. Enega člana so letos poslali na tritedensko združenje na morje in čeprav je to za organizacijo precejšnje breme, bodo letos poskrbeli še za dva. Med njimi tudi nekega kmeta, ki ni socialno zavarovan, vendar mu bo letovanje na morju, predvsem pa njegovemu otroku, močno koristilo. Prav tako bo 20. julija odšlo na letovanje v Verudico pri Puli okoli 20 otrok staršev, ki so člani ZB. Nič manj kot za preživele borgorci, skrbi organizacija za vojne sirote. Le-teh je v radovljški občini precej, vendar jih je le 6, ki jim uredbe ne morejo zagotoviti denarnih sredstev. Za te skrbi Občinski odbor ZB, OBLKO pa jim daje redne mesечne podpore.

B. Fajon

lice Jesenic in na samih Jesenici. Predsednik Občinskega združenja na Jesenici tovariš Podviz je povedal tudi to, da zlasti ob prilikah raznih državnih praznikov in ob praznikih naše revolucije, vključujejo v prireditve mladino in pionirje. Ob takih priložnostih se mladina, ne le spožna z dogodki, temveč tudi z načinom partizanskega bojevanja. Tudi za letošnjo proslavo na Jelovici so vključili v brigado precej mladih ljudi, sodelovali pa bodo tudi 22. julija na proslavi na Pokljuki, občinskem prazniku 1. avgusta itd.

Tovariš Pintar iz Hrušice nam

je povedal, da so imeli poleg predavanj na šoli lani tudi pogodobno otrok sta šla po dva ali tri leta na Rožco. V pohodu je sodelovalo okoli 50 pionirjev, ki so pod vodstvom starih borgov ob

Zveza borgov sistematično zbira in objavlja gradivo, ki osvejuje našo narodnoosvobodilno borbo, skrbi za muzeje in spomenike NOB, pripravlja predavanja in organizira izlete v partizanske kraje. Zveza borgov je skrbel za splošno in strokovno izobraževanje borgov in za njihovo vključevanje v različne poklice. Dala je pobudo za organizacijo tečajev in šol za borgorce. Tako delujejo kmetijske, gozdarske in ekonomske srednje šole in posebna dopisna šola, v kateri se šola veliko število borgov. Razvit sistem štipendiranja omogoča mnogim borgom študij v rednem šolskem sistemu.

(Iz poročila CK ZKS na IV. kongresu)

grup, na katere bodo napadli odredi, ki bodo prišli na Lipniško planino. Dinamika borgov bo zelo živa, saj imajo dovolj pripravljenega streliva. Vsak odred bo imel svoj telefon, med seboj pa bodo povezani tudi z UKV mrežo. Napad bo trajal nekaj minut. Zelo dobro je prekrbljeno tudi za hrano. Brezhibno bo delovala sanitetska služba, urejena bo promet, za kar bo poskrbilo AMD Kranj in TNZ. Pričakujejo pa tudi udeležence iz Ljubljane, predvsem borgi II. grupe odredov, in ostalih krajev Slovenije.

M. Z.

P O S T E Z A H P A R T I Z A N S K E J E L O V I C E

Posvetovanje na Mosteh

Sredi maja 1944. leta je bilo na Mosteh (Jelovica) širše posvetovanje članov Partije iz vseh krajev Gorenjske. Na dvodnevnu posvetovanju so se pomenili o nekaterih smernicah in tudi o konkretnih problemih, ki so jih čutili komunisti bohinjskega in gorenjskega kota, o težavah na Jelenicah, v Kamniku, v Kranju in drugod. Razen sekretarja oblastnega komiteja Bogdana Osolnika so na posvetovanju govorili tudi Božidar Kraigher, Viktor Avbelj, Janez Hribar, Lidija Sentjurc in drugi videni voditelji političnega in partizanskega gibanja Slovenije.

Po spominu Milana Žaklja je bilo na konferenci predvsem govor o vsestranski mobilizaciji vseh sil za dokončno osvoboditev. Tu je bilo zlasti vprašanje zbiranja materiala za vojsko in pošiljanje vseh sposobnih borcev v organizirane vojaške enote. Precej so govorili tudi o boju proti takratni škodljivi »sredini«.

Največ pa je bilo govora o pripravah za prevzem oblasti. Predvideni polom okupatorja in zrušenje njegove oblasti bi utegnilo napraviti dokajšnjo zmesto in skodo, če ne bi bili na to vnaprej pripravljeni.

SMOKVE

Dolga, dolga in pošastna je baraka, leseni pogradi s pritličjem in prvim nadstropjem. Pesem lesa, slame in umazanih barak. Iz umazanje se ni mogoče izkopati, od vseh strani sili prah, ki duši, in pajučevine se razpletajo pod stropon, kakor ujeto življenje v teh barakah. Rudi je že eno leto v tej leseni stavbi, ki jo sovraži, z zombimi bi raztrgal vsako desko posebej in populij ţeljive, samo, da je ne bi bilo več, da bi ga ne strašila njen pošastna senca v dolgih nočeh, ko se premetava po ležišču. Mnogokrat sedi pred barako in zre v daljavco, z rokami brska po zemlji, ki je ne mara, oči pa se mu pno vedno višje, in pogled mu prodira vedno dalje, vedno dalej, vedno bližje domu. Navadno ga v razmišljaju zmoti braca ali klofuta stražnika. »Izgini, pagavec,« mu pravi. In vse spet utone v njegovo dušo, hrepenuje pa je zato še večje in želja biti doma še večja.

Vrne se v barako in stopi do materinega pograda. Ze dva meseca leži in vse dan je huje. Ustavi se ob postelji, nato ga mati prima za roko in njen pogled ji z materinsko topilino zdrsne preko njegovih igrišč las, ustavi se na otožnem obrazu in se izgubi v njegovi zakrpani obliki. Krpa pri krpi raznih barv. Še močneje mu stisne roko in ljubezni reče: »Kaj je, moj fant? Že spet si žalosten. Vse bo minilo, le potpri. Spet bom doma kot nekoč in takrat boš na vse pozabil. Rudi ve, da ne bo pozabil, da ne more pozabiti in reče, gledajoč materi v oči: »Ne bom pozabil, ne morem pozabiti. Zazre se v materin obraz, hoteč razbrati, kaj misli. Za trenutek ji je izginil nasmeh s shujšanega in velega obrazu, kakor izgine sonce za oblake in že znova zasihi smeh na obrazu. Rudi čuti spremembe, ve, da nasmeh ni tak, kakor je bil doma.

»Kaj me tako gledaš?« pravi mati.

»Nič,« ji odvrne Rudi in pogleda skozi okno na prazen taboriščni prostor, kjer veter dviga prah in umazanijo ter jo vrtinci v zraku.

»Nič ne more biti. Nekaj mora biti, pravi mati. »Povej mi. Vedno si mi vse povedal.« Toda Rudi se je odločil, da ne bo povedal. Prej bo odgovoril nekaj drugega, saj ne tega ne, kar je mislil in kar ga že dolgo boli in plaši, plaši tako, kakor mladega ptiča pred prvim letom.

»Mislim, da sva daleč od doma. Vedno mi brni po glavi, da je sedaj moj dom nekeje v bližini Casette, mesto, za katerega nisem prej nikdar čul, ali da bi kaj vedel o njem,« je nerodno povedal in begal z očmi po materinem obrazu, misleč, da mu bo verjela.

»No, no, Dudi,« je dejala in v svoj pogled ujela njegovega. »Spremenjena se ti zdim. Mar ne, sine?«

»Ne,« je odvrnil Rudi in zbežal iz te dolge barake, kjer je pod koci ležalo shujšano telo njegove mater. Bal se je smrti, ki se je bližala, ker bo ostal sam v tuji deželi. Zaloputnil je vrata, da je reklo »bum« in hotel zbežati, toda ni imel kam. Ko je bil doma in ga je tražil v srcu in se je kamen drobil v njegovi duši, je šel v gozd za hišo in sedel med smreke na igličasta tla in se zaledal v daljavco. Ljubil je Savo, ki se je vila po ravnini in z očmi je božal njene valove, ki so se srebrno zviali v sončnem siju. Potem je tavil z očmi ob toku gor in dol in žalost se je razlezla na vse strani, kakor je vodna struga izginjala v daljavi. Sedaj ni imel kam iti. Naslonil se je na rjave deske barake, ki so bile že sive od prahu, in zajokal, ne glasno, tiko, tiko, neslišno. Ni bilo gozda za njihovo hišo in v ravnini ni tekla Sava in se vila v daljavco. Ostala je samo baraka, bodeča žica kot ograja okoli taborišča, stražarski stolpi in Rudijeva žalost in bolečina, zaprita v srce.

Tu ni mogel dolgo ostati in je zato odšel v sosednjo barako, da bi poiskal Majdico. Doma v vasi sta bila sosedna. Majdica je bila nekaj let mlajša in zelo, zelo lepa. Rudija je imela rada, ker jo je doštikrat pestoval in vodil za roko čez travnike. Posebno je bila vesela, ko sta se ustavila ob potoku in je Rudi začel metati kamenim pogradu. Sprejel Rudija, da je voda brizgala visoko v zrak in so se takoj nato

širili vodeni krogi na vse strani in zopet izginjali v vodi.

»Se ti vrzi,« ji je rekel Rudi, potral kamen in ji ga dal v roko.

Vrgla je. Pa ni priletel v vodo. »Ne morem. Ne znam,« je začebljala in se smejala svojemu neuspehu, pri tem pa kazala dve vrsti enakomerno raščlenih zob, ki so se svetili kakor stonova kost. Na lichih pa so se naredile globoke jamicice, ki so izginile, brž ko se je zresnila.

K njej se je napotil Rudi, k Majdici z dolgimi kitkami in modro pentljko v laseh, sedaj že vso obledelo od pranja in vročega južnega sonca. Stopil je čez prostor, ki je ločil obe baraki in z negotovim korakom meril pot. Odprl je vrata in obstal. V obraz mu udaril duh po umazaniji in človeških telesih. Za trenutek je nehal dihati, toda nič ni pomagalo, iz tega ni mogel pobegniti. Zakoračil je med pogradi in se ustavil sredi barake ob pogradu, na katerem je spala njegova priateljica.

»Je tu Majda?« je vprašal njenega brata Jurčka.

»Kaj vem,« je rekrel Jurček. »Ni sem njen varuh.« Vedno je tako osorno odgovarjal. Rudija je sicer imel rad, toda bil je po otroško ljubosumenu na svojo sestro. V tem se je oglasila Majdica, ki se je bila potuhnila na zgornjem ležišču. »Jurček ti ne bo nikoli povadal, kje me boš dobil. Zato je boljše, da ne sprašuješ to kislojero, ki se me vedno drži za krilo, kakor da bi ne znal sam hoditi.« Bratec ji je od jeze pokazal jezik, nato fige in zbežal iz barake.

»Sedi,« je rekla Majdica in si popravila kite na hrbot. Rudi je sedel na spodnjem ležišču, k njejmu se je spustila Majdica. Tako sta nekaj trenutkov tisto sedela in se opazovala.

»Kje pa imaš mamo?« je vprašal deček.

»Delat je šla,« je odvrnila deklica. Potem je bilo zopet tisto. Rudi je pobjral slamico in se začel z njo igrati. Majdica pa ga je ogledovala.

»Pa pri vas?« je vprašala deklica in pogledala proč, kot bi se bala srečanja z očmi. Ni hotela gledati Rudijeve bolečine, za katere je dobro vedela. Če bi ga gledala, bi se spustila v jok.

»Kot vedno,« je odvrnil deček. »Mama je bolna. Leži in leži.«

»Je sama?« je rekla deklica.

»Sama,« je odvrnil deček in zopet ga je stisnilo v grlu, ko je slišal besedo — sama. »Same je dejal v srcu.« Da, sam bom ostal,« si je zopet dejal in želel si je, da to ne bi bil on, ali pa, da sploh nikdar ne bi bil na svetu.

Majda ga je pogledala, ko je toliko časa molčal in videla, kako mu je zatrepetala ustnica, kakor list v nežni sapi, in še bolj se ji je stisnilo srce. Ni vedela, kako naj mu pomaga, kako naj ga odvrne od črnih misli, ki so glodale po njem. Prijedala ga je pod roko in mu rekla: »Greva k tvoji mami! Moram na nju počrebuje. Pojdova!

Rudi se ni premaknil. Sedel je naprej in pogled se mu je zapličil nekam v tla. Ni občutil stiška njenih roke. »Ali slišiš?« ga je vprašala deklica in ga potegnila za rokav. Zbeganjo je pogledal in rekel po daljšem premisleku, ki je trajal tako dolgo, da se je zdebel, kakor da je ostal brez besed: »Prav praviš. K mami pojdi.« Na to je vstal in stopil pred Majdicico. Bil je bolj podoben prazni vreti, kot dečku.

Ko je mati slišala, da so se odprla vrata, je poklicala sina po imenu. Deček in deklica sta stekla k postelji in njune bose noge so volito udarjale ob lesena tla. Slišati je bilo kakor dva bobna, ki bobnita pod tolki, odmevata v leseni baraki v dolgo, enakomerno vrsto dvojnih pogradov. Rudija je kratek tek pozivel, razgibal si je ude in tudi črne misli so začele izgjinati, kakor da bi jih med tem odvrgel. Znova je začelo rasti upanje. Obstala sta ob materinem pogradu. Sprejel Rudija, da je nujim Majdico.

»Kje si bil?« je vprašala mati. V glasu ni bilo očitanja, le skrb zanj.

»Pri Majdici,« je odvrnil in se nasmehnil materi. Potem ji je sedel k vzglavlju in jo pobožal po laseh. Majdica se je hotela neopazno umakniti, da ne bi motila ljubezni, a jo je mati zadržala: »Ostan! Majdica! Sedi sem na posteljo. Tako nam bo lepše.«

»Bom pa ostala,« je odvrnila deklica. Potem je sedla k njenim nogam in se pogledala v okna, ki so se kravato redčila v sončnem zahodu.

»Spat gre,« je rekla.

»Kdo?« je vprašal deček.

»Sonce,« je odvrnila.

»Tudi vidva bosta šla kmalu spati,« je rekla mati in si popravila oblego, ki se je vsa polegla manj, kakor da bi hotela pokazati upade ude njenega telesa. Noč je prihajala z gore in pokrila lepo in grdo. V tem je bilo lepše, ker se ni videlo vse grdo, toda tedaj ni mirovala glava, ki je kuhalo misli v velikih loncih, teh in misli pa so se naredile globoke jamicice, ki so izginile, brž ko se je zresnila.

K njej se je napotil Rudi, k Majdici z dolgimi kitkami in modro pentljko v laseh, sedaj že vso obledelo od pranja in vročega južnega sonca. Stopil je čez prostor, ki je ločil obe baraki in z negotovim korakom meril pot. Odprl je vrata in obstal. V obraz mu udaril duh po umazaniji in človeških telesih. Za trenutek je nehal dihati, toda nič ni pomagalo, iz tega ni mogel pobegniti. Zakoračil je med pogradi in se ustavil sredi barake ob pogradu, na katerem je spala njegova priateljica.

Potom je prišla tista noč, ki se je Rudi še danes spominja. Nič ni bilo drugače, kakor prejšnje dni. Sonce je vzošlo in zašlo. Zivljenje v taborišču je teklo naprej kot vedno, dan je bil podoben dnevu, klub svetlobi in topoti je bil siv in temeč.

Rudi je ležal skoraj nepremično na pogradu in spanec mu ni hotel zapreti vek. Ko je le že padal v globoko brezno spanca, je zasiljal, da ga nekdo kliče: »Rudi!« In še enkrat: »Rudi!« Sprva se ni zavedel, a je že takoj nato tih, spretno in hitro zlezel s pograda in obstal na tleh ob materinem ležišču. Prvi krajec je srebril manj obraz in njene plave lase, ki so ležali razprostrti po vzglavlju. »Žejna sem,« je komaj slišno dejala in gledala sina, ki je stal pred njo in ni vedel, kam naj gre po vodo.

»Ko bi imela vsaj eno jabolko z našega vrtala je znova rekla in poskusila sestri na posteljo. Sin je hotel pomagati.

»Kar pusti,« je rekla mati. »Ne morem. Bolje je, če ležim.«

Potom je stopil stran, si nataklil hlače in rekel: »Mama, počakaj, takoj ti prinesem vode. Le počakaj, takoj priđem nazaj.«

»Hitro se vrni,« je rekla mati, ko je bila vrednil, da bi odšel.

»Skočiti moram, si je zašepetal.«

»Skočiti moram!« Toda noči ga niso hotele poslušati. Vse se mu je zdelo strahotno dolgo, čeprav je preteklo le nekaj trenutkov. Mesec nad njim se je izgubil, ko ga je zaslepila luč.

»Chi è?« in še enkrat: »Chi è?« »Kdo je,« je zaslišal glas stražarja, ki je vplil na vse grlo.

»Chi è?« in še enkrat: »Chi è?« »Kdo je,« je zaslišal glas stražarja, ki je vplil na vse grlo.

»Ujet sem,« si je dejal. »Teči moram. Mama mora dobiti smokve. Mora jih dobiti.«

»Stoj,« je zavplil stražar. »Stoj!« In nad njim je zaživila krogla, da bi ga opozorila, naj stoji.

»Ne bom stal. Ne morem, ne morem,« si je govoril. »Mami sem obljubil, da jih bom prinesel vode. Zelela si je jabolko. Nesan je smokve in moram ji prinesiti.«

Tekel je v svetlobi, ki se je sprejhal po njegovem telesu. Še enkrat je stražar zavplil: »Stoj!« In Rudija je tekel. Potem je zabobnelo nekaj strelov drug za drugim. Štiri krogla so zaživila mimo njega. Je bila v tukarci. Misil je, da bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Splazil se je ob baraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je obaraki. Neprestano je mislil na mamo, ki ga čaka, da bo prinesel vodo in že vnaprej se je veselil, da jih bo prinesel smokve, ne eno, mnogo smokov. Na vogalu je zopet postal, poslušal in se odpravil naprej, da se je zdebel, kakor da je še bolj temnilo.

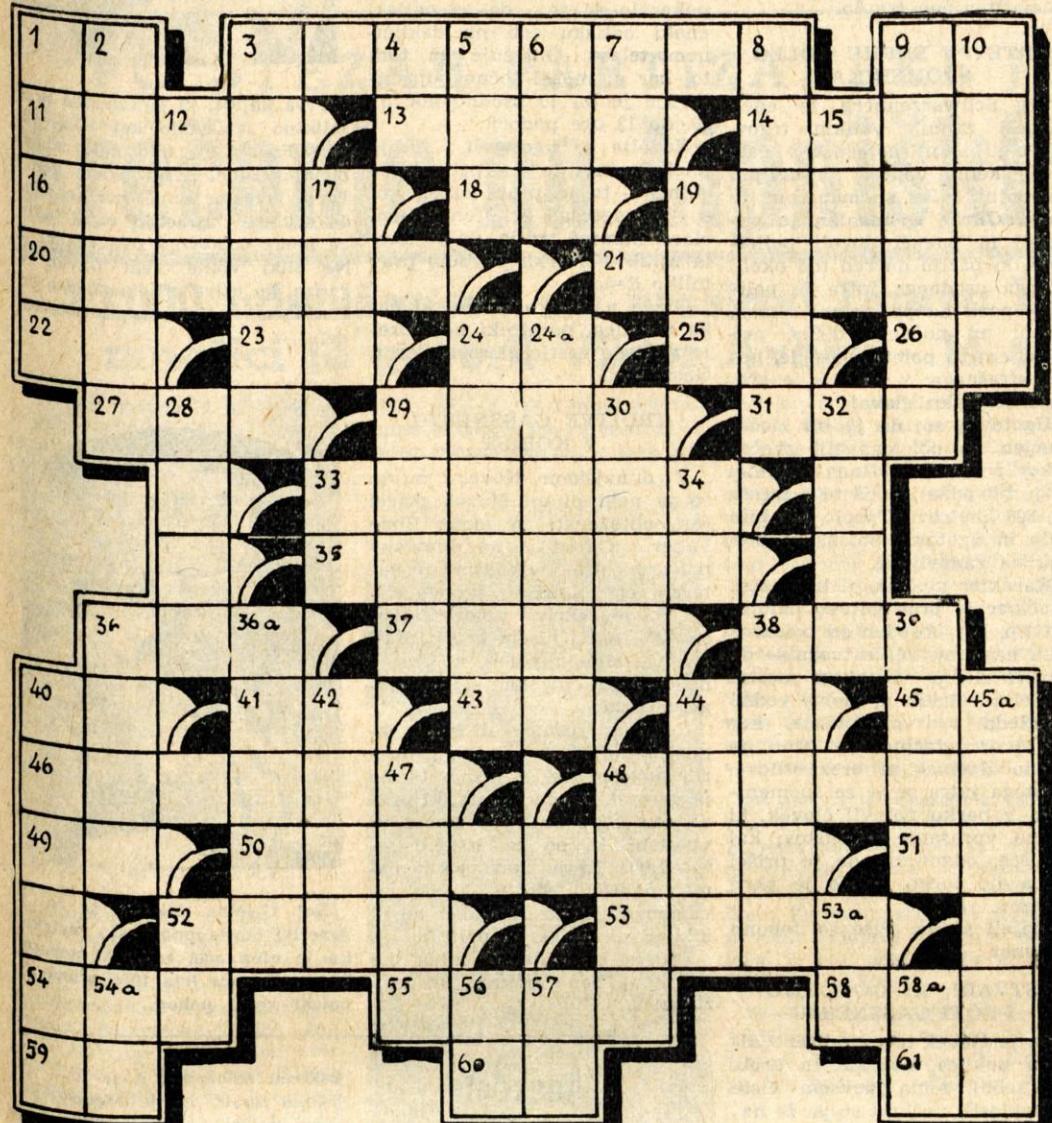
Sedaj moram naprej,« si je dejal Rudi. Potem se je

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. oznaka za politično sumljivega v star Avstriji; 3. praznik 4. julija; 9. solmicevski ton; 11. glavno mesto Norveške; 13. vas pri Ljubljani; 14. dvojina (latinsko); 16. država zahodno od Indokine (2. sklon); 18. vol (hrvatsko); 19. ulnjaki; 20. ime poznane slovenske igralke Kraljeve; 21. skupnost; 22. ptičji glas; 40. ploskovna mera (telefon); 58. zadetek pri športni vprašalnica (si. prišel); 23. pred-

log; 24. dva soglas! 24/a moško skrajni konec kopnega; 44. priime; 25. japon. merska enota; 26. imek in ime našega umrlega sližnika; 27. okrajšava za bivši karja impresionista; 45. dva enajudski odbor v mestih; 29. morški prekop; 31. rana na želodcu; 33. priimek predsednika kranjskega okraja; 35. odobravanje; janka (proslava 4. julija)! 51. 36. božanstvo; 36/a karanje; 37. prvi črki abecede; 52. biblijska dva sosednja samoglasnika in puščavska hrana; 53. močno zvezna sosednja soglasnika; 38. ni; 54. enota dela; 55. poziv (pri ptičji glas); 40. ploskovna mera; telefon); 58. zadetek pri športni vprašalnica (si. prišel); 23. pred-

glej 41. vodoravno; 61. osebni zaimek.

60. glej 41. vodoravno; 61. osebni zaimek.

Naprečno: 1. opravek; 2. dozjem s silo; 3. širok maškeradni plášč; 4. medmet; 5. prehod čez potok; 6. okrajni ljudski odbor; 7. izraz pri kvartanju; 8. priimek dveh slovenskih skladateljev; 9. projek z muziko; 10. mesto na polotoku Krimu (obratno); 12. lev (hrvatsko); 15. bivši premier Burme; 17. nadav; 19. vrtna zelenjava; 24. šepetalec; 28. zanka; 29. vetríč; 30. poglavar grških bogov; 32. vrsta naših cigaret; 33. medmet; 34. dva soglasnika; 36. kovinska zlitina; 38. junak Levstikove povesti; 39. arhitektonsko lepa veza; 40. delaven, prožen; 42. pristanišče na jugu Arabskega polotoka; 44. srbsko moško ime; 45/a prijazen poziv; 47. turški bog; 48. poznani namiznoteniški igralec (Mađar); 52. začetnici našega akademskega slikarja z narodno motiviko; 53/a vas pri Ljubljani; 54/a grška črka; 56. glej 40. vodoravno; 57. romanski spolnik; 58/a središče vrtenja.

Nagrade: 1. — 2000 din; 2. — 1000 din; 3. do 8. — po 500 din. Rešitve pošljite na uredništvo Glasu Gorenjske do 10. julija. Javno žrebanje bo 11. julija ob 15. uri.

DVA NOVA PLANINSKA DOMOVA

Planinsko društvo Kranj gradi na Kališču in Krvavcu planinska domova, ki bosta služila predvsem turističnim namenom. Kako potekata gradnji, nam je povedal predsednik gospodarske komisije pri PD Kranj tov. Likar.

Prvotno je bilo mišljeno, da bo koča na Kališču služila predvsem planincem. Z otvoritvijo umetnega jezera Crnava v Predvoru pa je bilo nujno, da so kočo razširili v pravi planinski dom. Otvoritev doma na Kališču je bila predvidena za 4. julij, ker pa so nastale še druge težave, je otvoritev preložena na občinski praznik občine Kranj 1. avgusta. Dom na Kališču bo sodobno urejen in bo imel 7 sob s 30. ležišči in skupno ležišče, kjer bo lahko prenočilo 30 ljudi.

Lepo urejena restavracija in okolica doma bosta dali domu še lepo podobo. Dom bo veljal 6 milijonov dinarjev. Tu je treba predvsem pohvaliti šole, čete predvojaške vzgoje ter enote JLA in Krizev, ker so s prostovoljnim delom prihranili preko 3 milijone dinarjev.

Gradnja doma na Krvavcu se bo pričela ta teden. Računa se, da bo letos že pod streho. Drugo leto 29. novembra pa bo otvoritev. Dom na Krvavcu bo grajen zelo sodobno, sredstva bosta prispevala občina in republika.

M. Z.

Delovni kolektiv

Elektro-Kranj

Kranj

pošilja
ob Dnevu borca
vsem delovnim ljudem
iskrene čestitke

Čevljarna „Storžič“

Visoko pri Kranju

pošilja
vsem delovnim ljudem
ob 4. juliju
borbene pozdrave

Ob dnevu borca -
4. juliju - pošilja
vsem delovnim ljudem
iskrene čestitke.
delovni kolektiv

tovarne tiskanega blaga

„TISKANINA“
KRANJ

Delovni
kolektiv
rastlinskih
oli
in oljnih
izdelkov

OLJARICA
BRITOF-KRANJ

čestita vsem delovnim ljudem
ob Dnevu borca

Vsem priporočamo svoje kvalitetne
proizvode!

Vsem Gorenjcem

ob 4. juliju - Dnevnu borcu -

iskrene čestitke in borbene pozdrave
z željo, da bi bili v prihodnje še uspešnejši
v graditvi socializma

**Okrajni ljudski odbor
in vse množične organizacije**

Kranj

Vsem delovnim ljudem

ob 4. juliju

pošilja iskrene čestitke
delovni kolektiv

Tovarne kos in srpov Tržič

Obrtna delavnica „Instalater“

Kranj

Iskreno čestita vsem delovnim
ljudem ob Dnevu borca

šahistov iz vse Slovenije. Med njimi mednarodna mojstra Puc in inženir Vidmar, mojster Lešnik, nadalje 10 mojstrskih kandidatov, 17 prvokategornikov in drugi. Igrali so v treh skupinah. V mojstrski je zmagal Lešnik z 10 in pol točke, drugi je bil Grosek z 9 in pol, tretji Puc z 8 in pol, četrti Parma s 7 in pol točke itd.

V drugi skupini — sodelovali so prvo in drugokategorniki, skupaj 27, od teh se je uvrstilo v finale 10 — je zmagal Sila s 6 točkami, drugo in tretje mesto si delita Brgles in Horvat s po pet in pol točke, sledi Ivačič itd. V tretji skupini so sodelovali vsi ostali, 47 po številu, v finale pa 12. Zmagal je Saradjem z 8 in pol točke, drugo in tretje mesto si delita Mihelčič in Vošpernik s po 7 in pol točke in tako dalje. -k

PRETEKLA NEDELJA UGODNA ZA TRŽIČANE

Ceprav je enajstorka nogometnih iz Tržiča preteklo nedeljo počivala, sta bili obe nedeljski srečanji v kvalifikacijskem tekmovanju za vstop v enotno slovensko ligo neprizakovani in ugodni za Tržičane. Ker je ljubljanska Ilirija premagala Novo Gorico s 3 : 2 (1 : 1) in Drava velenjskega Rudarja s 4 : 2 (2 : 2), je položaj na lestvici dokaj nejasen in daje Tržičanom spet precej upanja na srečni konec.

Ilirija	3	2	1	0	9	:	4	5
Tržič	3	1	1	1	8	:	5	3
Novo Gorica	3	1	1	1	6	:	6	3
Velenje	3	1	1	1	5	:	6	3
Drava	3	1	0	3	7	:	14	2

PIONIRKE MLADOSTI PRVE, PIONIRJI DRUGI

V nedeljo je bilo v Vevčah pri Ljubljani republiško rokometno prvenstvo za pionirje. Mladi rokometaši Mladost iz Kranja so se odlično uveljavili in z zmagami nad Mariborom 10 : 9 in Papirnicarjem 8 : 5 ter porazom proti Odredu z 11 : 8 osvojili drugo mesto. Še uspešnejše od svojih tovarišev so bile pionirke, ki so z zmago nad Papirnicarjem osvojile naslov republikanskega prvaka.

Nagrada anketa o „Glasu Gorenjske“

Naročniki in bralci so v prejšnjih anketah večkrat predlagali, da naj bi vsebino lista še bolj približali dogajanju v naših mestih, vseh, občinah, posameznih tovarnah, podjetjih in ustanovah. Obseg lista nam tega ni dovoljeval, da bi lahko v celoti izpolnili upravičene želje naših bralcev in naročnikov.

Izdajateljski svet »Glasu Gorenjske« je zato na predlog uredništva sprejel sklep, da bi »Glas Gorenjske« v drugem polletju 1959 izhajal trikrat tedensko, predvsem z nalogo, da bi lahko še uspešneje obravnaval prav lokalno problematiko posameznih krajev in tako izpolnili želje naših bralcev in naročnikov.

V zvezi s tem sklepom pa želimo vedeti za mnenje naših bralcev in naročnikov.

1. Ali odobratite sklep o trikratnem izhajjanju na teden?

2. Na katere dneve želite sprejemati naš časopis? Ponedeljek, sreda, sobota ali torek, četrtek, sobota?

3. Naročnino bi za letos povečali samo za 150 din, sicer pa bi bila nova letna naročnina 900 din. Za to novo naročnino boste še vedno prejemali najcenejši časopis, obenem pa boste bolje obveščeni o vseh dogodkih doma in v svetu. Zvišana naročnina predstavlja komaj eno četrino sredstev, ki jih potrebujemo. Izgubo bomo morali kriti z oglasi in drugo dejavnostjo podjetja. Najbrže boste radi prispevali del sredstev v obliki naročnine, kot naš stalni naročnik, da pripomore k trikratnemu izhajjanju?

4. Kaj vam v »Glasu Gorenjske« najbolj ugaja?

5. Kaj vam v »Glasu Gorenjske« ne ugaja?

6. O čem bi bilo treba s področja vaše občine še pisati, katere probleme bi bilo treba podrobnejše obdelati?

7. Koliko ljudi čita vsako številko »Glasu Gorenjske«, ki jo prejemate vi?

8. Ali v redu prejemate »Glas Gorenjske«?

9. Ostale pripombe in predlogi.

Prosim, da na vprašanja odgovorite čim bolj izčrpno. Vse pripombe in predloge bomo z veseljem sprejeli in na osnovi njih skušali list izboljšati.

Zaradi velikega števila izpolnjenih anketa, ki jih vsak dan dobivamo, smo prepričani, da ideje naših bralcev v zvezi s časopisom »Glas Gorenjske«, še niso izčrpane. Zato podaljšujemo rok ankete do petka, to je do 13. julija.

Nagrade: 1. nagrada 4000 dinarjev, 2. in 3. nagrada po 2000 dinarjev, 4. 5. in 6. nagrada po 1000 dinarjev, 22 nagrad po 500 dinarjev.

Uredništvo in uprava

Dunajski proces

Obtožen je Johann Gassner

Pred porotnim sodiščem na Dunaju je 15. junija sedel na zatožni klopi 31-letni Johann Gassner. Za mizo je bilo 12 porotnikov, med njimi 6 žensk. Obravnavali so umor neke ženske.

Gassner ni mirno sedel.

Ko so ga pripeljali v sobo v grobi zaporniški oblike, je pričel na ves glas vpliti: »Jaz sem nedolzen!«

Primer je zelo zapleten. Gassner je že 13 mesecev v zaporu in se ves čas brani proti obtožbi z vsemi silami. Dunajska javnost, ki je lani osupnila spriču strašne dekletove smrti, je razdeljena v dva tabora; eni so za Gassnerja, drugi proti njemu.

Porota je pred težavno nalogo, ker imajo mnogo podatkov, ki zgovorno pričajo, da je mladenič ubijalec.

Zrtev je 21-letna Ilone Faber, hčerk dr. Faberja — visokega funkcionarja v avstrijskem ministru, ki je s svojo družino leta 1947 prišel iz Budimpešte na Dunaj. Ilona je bila dobro vzgojena, lepa deklica, ki je končala srednjo šolo, in ni imela nikarških zvez s sumljivimi moškimi. To je ugotovila tudi policijka raziskava.

Ilona je obiskovala tečaj za manekenke. Tako je tudi 14.

maja 1958. leta odšla z doma. Očividci so kasneje izjavili, da so jo ob 10. uri videli, ko je odhajala iz kina. Ta večer se ni vrnila domov. Starši in njena mlajša sestra so bili zaskrbljeni, ker se to do sedaj še ni zgodilo.

Naslednji dan, 15. februarja

so našli njeno truplo.

ZRTEV V PARKU POLEG SPOMENIKA

Trg Schwarzenberg je eden najbolj znanih velikih trgov. Na trgu stoji spomenik v čast sovjetskemu vojaku, postavljen po vojni. Za spomenikom je park. Okrog spomenika je podnevi v ponoči dovolj policijstov, ki pazijo na red tod okoli.

Tega usodnega jutra je policist opazil na prekopani zemljišču, vlažni od nočnega dežja, pravljeni za poletnje nasade, nekaj strašnega: iz zemlje je gledeč človeška glava!

Ugotovili so, da je bil zločin storjen ob pol enajstih zvečer takoj po odhodu Ilone iz kina, ki je bil oddaljen od tega mesta le 200 metrov. Truplo je bilo golo in ugotovili so, da je bila deklica zadavljena.

Karakter zločina je bil jasen. Zločinec je prav gotovo patoliki tip, ker obseden z bolezniškimi nagonov toliko tvega — da opravi zločin na takem mestu.

Policija v takih primerih vedno pregleda vse mimočodo, ker pregovor zločinca se vrne na mesto zločina» ni brez osnove.

Istega jutra se je za spomenikom v parku pojavil človek, ki je na vprašanje policistov, kaj tu išče, odgovoril, da je prišel po svojo torbo, ki jo je skril v grmu.

Prijeli so ga. Piše se Johann Gassner.

STVARI, KI GOVORIJO PROTI GASSNERJU

To je človek iz vasi, brez stalnega poklica, nešolan in grob. Za seboj nima povsem čiste preteklosti: večkrat so ga že napadli pri manjših krajeh, znan je tudi kot laživec, a to je nezadnato proti umoru Ilone Faber. Neverjetno je, da bi Ilona, dostojna in inteligentna deklica, odšla s takim človekom, ali da bi mu sploh dopustila, da bi jo spremil.

V prid njegovi trditvi, da je nedolzen, govoriti tudi dejstvo, da je prišel po svojo torbo, čeprav je znan, da pride zločinac običajno na mesto zločina. Če je on v resnicu zločinca, ki skuša celo zakopati truplo, ali je lahko tako neumen, da zaradi neke torbe pride v roke policije?

Ali je mar to neobičajno, če nekdo, ki pride v park, skrije v grmu svojo torbo? Morda pa je

umetni masi;

kakemu založniku, a se je brdiko zmotil. Ko je Mann

spet prišel k prijatelju umetnosti, je ta brezbrizno zmagjal z glavo in mu odklonil vsako pomoč. Mann niti ni bil na jasnom, ali je bogataš prebral njegovo delo ali ne. Vendar ni obupal.

»Imel sem vas za dobrotnika in prijatelja umetnosti,« je previdno začel Thomas Mann.

»Jaz pa vas ne za pisatelja,« mu je pikro odgovoril bogataš.

»Potem pa oprostite, gospod, sva se pa oba motila,« je rekel Thomas Mann in odšel.

Prva knjiga, ki je vzbudila prav tolkino zanimanje kot »Dnevnik Anne Frank«, je bilo delo mlade Židinke »Drugi obraz Ariele Roni. To je brkone autobiografija mlade deklice v izraelski vojni in je za njen domovino zelo zanimiva. Na sliki vidite Yael Dayan v Parizu, ko uživa prijetne dneve po končanem enoletnem pisateljskem delu.

Kot 17-letna deklica se je v Ameriki borila pod svojo zastavo, ko je njen oče, izraelski general Moshe Dayan leta 1956 pričel sijski vojni pohod.

Anekdot

Sokrat stoji z gručo mladih ljudi na trgu. Mimo pride človek in ga namenoma sunec z nogo. Sokrat se naredi, ko da se nič zgodilo. Tu ga vpraša nekdo iz družbe: »Ali boš surovost mirno požrl?«

»Kaj pa hočem?« odvrne modrec, »mar naj osla tožim, če me brcne!«

Lani umrli nemški pisatelj Thomas Mann je še mlad stopil k znanemu prijatelju umetnosti in mu izročil svoje prvo pisateljsko delo. Bil je prepirčan, da ga bo znanec priporočil

stol in visoko vzravnana odšla iz zgornje hiše. Zunaj pred vrat je klecnila, obšla jo je slabost. Kakor skozi meglo je tipala po mostovžu in se znašla v Vidini sobi. Sedla je na dekletovo posteljo in strmela predse. Bila je spet stara žena, ki je v boju izčrpala poslednje moči. Oči so jo pekli, pa ni mogla niti jokati. Dejala je, da se ruši nanjo tisto težko, kar je strahoma pričakovala leta in leta. Ni mogla misliti, kako se bo končalo. Dominik je priznal zločin, toda kaj se bo poslej spremenilo? Ni mislila, da bi zaradi tega odnehal. Nenadoma jo je postal strah lastnega početja.

Jezus, čemu sem ga izkušala tako dolgo, da je priznal? je pomisnila. Ali bi ne bilo bolje, ko bi se to ne bilo zgodilo? Kdo ve, česa je zmožen in kaj bo storil zdaj, ko je stvar prišla tako daleč?

Začutila je strah pred njim, da je hlastno vstala in s tresočimi rokami zaklenila vrata. Potem je sedla nazaj in trpel, kakor da se ji duša para na dvome.

Kakor da smo prekleti, ji je žgoče prešinjalo možgane. Ali nisem dovolj trpela, dovolj žalovala, ali se nisem dovolj pokorila? Nisem dovolj morila? Vse sem storila, vse, vse... in vendar nisem mogla pomagati. Vse gre svojo pot in jaz ne morem storiti ničesar...

Ko bi Pavle odnehal? Ni še prepozna... Ne! Ana je vedela, da to ni mogoče. Pavle ne sme odnehati. Če bi popustil, bi se vse začelo znova. Mučke, ki so jih prestali doslej, bi bile zaman; nekoč pozneje bi se ponovile. Posedno zdaj, ko je Dominik priznal svoj zločin, sin ne more nazaj. Da bi popustil Dominik, na to ni niti misliti. Ano je objela bojazen, da se bo zgodilo nekaj strašnega. Znova je videla Dominika, kako se je znašal nad sliko svoje žrtve in zbalza se je, da bi morebiti... Zgrabilo jo je, da mora vstati, poiskati sina in ga obvarovati pred nevarnostjo. Nihče ne more vedeti, česa je Dominik zmožen, posebno zdaj, ko je kakor stekel in brez uma! Kljub temu pa je obsedela na postelji, sklenila roke v naročju in si ponavljala:

visok in drhtel kakor prenapeta struna, ki se lahko vsak trenutek utrga. »Zapisala si fantu Alešovo dedičino, samo da si me ponižala! Obesila si to prekleto sliko na zid, samo da bi me mučila! Štiriindvajset let si me mučila z njo... Zdaj je tega konec!« Dominik je planil k sliki in jo snel s stene. Treščil jo je ob tla, da so se drobeli stekla razleteli na vse strani, nato je zlomil okvir in začel trgati trdo lepenko. S strastjo, kakor bi trgal živega sovražnika, je ceffal Alešovo lice. Potem je sunil z nogo v kupček raztrganega papirja. »Na, zdaj bo konec tega! Ne bom je več gledal, nikoli več!«

Ana je še zmeraj stala pri stolu in opazovala njegovo početje, pri tem ji je šel srh po hrbitu. Samo nekajkrat v življenju ga je videla takega in bilo jo je groza, kakor vselej, kadar je opazila, da je iz njega privrelo nekaj pravinskega, tako močnega kot lavina, ki odnesne s seboj vse, kar se ji skuša upreti. Ni se ganila, ko je trgal sliko, vedela je, da je razdražen kot pobesnela zver in da bi se mu bilo nevarno približati. Toda ko je nehal in je stal v nekakšnem žalostnem zmagovalju nad svojim razdejanjem, je preiziral.

»Prava reč, če si raztrgal sliko! Njegovega lica le ne moreš raztrgati! Pavle ga ima, zato ga ne moreš trpeti! A zdaj ti poslednjič rečem, da pusti sina v miru in se ne mešaj v premoženje, ki ti nič mar!«

»Meni nič mar? Tako, meni ni nič mar? To premoženje, za katero sem... Da, da, za to premoženje sem storil, da pustim, da bo šlo v nič? Jaz, ki se nisem ustrašil... Jaz, ki sem ga odplačeval štiriindvajset let! Ne bom pustil, da bi kroparski berači bogateli iz njega! Zdaj je tako vseeno...«

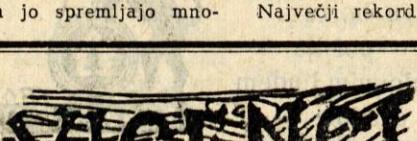
Videti je bil kot bi se snel z uma, razdražen kakor zver, z razdejanim obrazom, komaj še podoben samemu sebi. Ano, ki je doslej pogumno kljubovala, je spretele strah.

»Ničesar več ne boš storil!« je rekla s poslednjimi močmi. »Ničesar več! Dokler bom jaz tu, ne!« Izpustila je

ROMAN

II. del

41

Mimi
Malenšek
Konič

Ana je pobledela in se zamajala. Ustnice so ji zadrhle, toda ni zajokala. Davno že ni bila več ona mehka žena, ki se je pustila strahovati njegovi okrutni samovolji. Samo tesneje se je oklenila naslonila pri stolu in izzivalno rekla:

»Torej si ga le...? Vedela sem. Zdaj si sam priznal.« Stal je pred njo in bil tako presenečen, da ni mogel niti odgovoriti. Ta stará ženska, ki je videti tako mirna in ji samo temne oči gore od sovraštva, naj bo njegova žena? To naj bo tista Ana, ki je zmeraj tako mirno hodila po hiši in skrbela samo za svoje gospodinjstvo, posedala pri šivanju, se ukvarjala s knjigovodstvom in je že leta in leta ni bilo lahko razjeziti? Tako je razmišljala nekaj trenutkov, potem pa dojel, da je prav ta tista Gašperinova Ana, kakršna je v resnicu in da je bila ona druga, krotka in ponižna tista, ki se je pretvarjala. Ta Ana, ki ga tako sovražno gleda, je tista, ki se je nekoč uprla stricu Filipu in si izkljubovala možitev z njim! Ta je tista, ki se je hotela pognati v vodo, ko ji je naredil sramoto! Ta je kakor levinja grizla in se upirala, kadar je hotel vzeti premoženje, za katero se je ubjal! Škrtnil je z zobmi in sknikl:

»Prekletnica!... Pojd, žandarje poklič!«

»Čemu?« je rekla mirno, a s takim sovraštrom v glasu, da ga je pretreslo. »Zdaj je prepozno! To bi bila moralna davno storiti in bolje bi bilo, kot da sem se mučila ob tebi in nisem niti za trenutek mogla pozabiti, kdo si in kaj si storil! Misliš, da je bilo meni lahko? Sovražila sem te! Ti si sovražil mene in lastnega sina, ker si se naju bal! Mučili smo se drug ob drugem, in še kako smo se mučili!«

»Ti si mučila mene!« je zahopel Dominik. »Ti! Dan za dnem, leto za letom si me mučila! Vse si storila, da bi me mučila in poniževala! Glas mu je rastel, postajal je